7/12032

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SÜRELİDİR

Sayı :B.02.0.002/ 1739
Konu :

15.3./2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) TBMM Başk.nın, 15.02.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/12032-18397/47220 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 23.02.2006 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-501-37/784 sayılı yazısı.
c) Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu Başk.nın, 14.03.2006 tarih ve B.02.1.KDT.5.03.70.02/090-04-469 sayılı yazısı.

Yozgat Milletvekili Sayın Mehmet ERDEMİR'in, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği, 7/12032 esas no'lu yazılı soru önergesi cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Ek: İlgi (c) yazı ve eki (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Adres : Başbakanlık Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı (Sn.Mehmet Ali ŞAHİN) Bakanlıklar/ANKARA
Telefon : (0 312) 413 73 22
Faks : (0 312) 419 15 45 – (0 312) 425 14 35
Ayrıntılı Bilgi İçin Telefon : (0 312) 419 16 48 M. DURMUŞOĞLU Özel Kalem Müdür Yardımcısı
e-posta : : buro.mehmetalisahin@basbakanlik.gov.tr

7/12032

ATATÜRK KÜLTÜR DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK TARİH KURUMU BAŞKANLIĞI

ACELE

Sayı : B.02.1.KDT.5.03.70.02/090-04-469
Konu :

14 Mart 2006

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA,

İlgi : 7.03.2006 tarih ve B.02.0.002/1253 sayılı yazıları.

İlgi yazıları çerçevesinde Yozgat Milletvekili Sayın Mehmet Erdemir'in Sayın Başbakanımızza tevcih ettiği soruların cevapları, ilgili Arşiv yetkililerinden alınan bilgiler çerçevesinde değerlendirilmiş ve gerekli cevap hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr. Yusuf HALAÇOĞLU
TÜRK TARİH KURUMU BAŞKANI

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
TARİH : 14.03.2006
SAYI : 1739

Adres : Kızılay Sokak. No. 1 06100 Sıhhiye/Ankara Tel. 0312 3102368
Faks: 0312 3101698 e. posta ttkinfo@ttk.org.tr

7/12032

ÖNERGEDEKİ SORULARIN CEVAPLARI

Hiç şüphesiz, Ermenilerin soykırım iddialarına karşı en önemli kaynaklar arşivlerde bulunmaktadır. Bu nedenle Türk Tarih Kurumumuz tarafından dünyanın çeşitli arşivlerinde araştırmalar yapılmaktadır. Buna bağlı olarak Almanya, Avusturya, Fransa, İngiltere, Rusya, İran, Cenevre ve ABD arşivlerinde yapılan araştırmalar sonucu 60 binden fazla arşiv belgesinin fotokopileri temin edilmiştir. Buna karşılık Ermenistan Arşivleri ile Boston'daki Daşnaksutyun arşivleri Türk araştırıcılara kapalı olması sebebiyle incelenememiştir. Bu konuda zaman zaman bu arşivlerin açılması yönünde basına açıklamalar yapılmıştır ki, bunlardan Ermenistan'daki Milli Arşiv'in açılması için bizzat Sayın Başbakan tarafından Ermenistan'a çağrıda bulunulmuştur. Boston'daki Daşnaksutyun arşivi ise özel mahiyette olduğundan, sadece Zoryan Enstitüsü kontrolünde, Ermeni yanlılarının hizmetine sunulmaktadır. Buna karşılık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan Ermeni konusuna ait yaklaşık 1.000.000 belgenin tamamiyle tasnifi yapılmış ve dünyanın tüm araştırıcılarına açılmıştır.

Önergedeki sorulara gelince :

1- Henüz tam anlamıyla açılmayan veya araştırmacılara hiç açık olmadığı belirtilen arşivlerden;

a) Genelkurmay Harp Tarihi Arşivi (Arşivin doğru adı : Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüd ve Denetleme Başkanlığı Arşivi-kısa adı ATASE) araştırmacılara açık olup, 9 milyona yakın belge bulunmaktadır. Ermeni meselesiyle ilgili belgelerin tasnifine hız verilmiş ve bu konuda tasnifi yapılan belgeler, orijinal fotokopileri konmak suretiyle bugünkü alfabemize çevirilmiş metinleri ve ingilizce çevirileri ile birlikte yayınlanmıştır (*Arşiv Belgeleriyle Ermeni Faaliyetleri, 1914-1918*, 2 cilt, Ankara 2005).

b) Kızılay, Aşair ve Muhacirin Müdürlüğü Arşivi : Bu ad altında bir arşiv bulunmamaktadır. Aşair ve Muhacirin Müdürlüğü Osmanlı Devleti'nde Dahiliye Nezareti'ne bağlı bir Genel müdürlüktür. Bu sebeple belgeleri Osmanlı arşivinin içindedir ve tasnif edilerek araştırmacıların hizmetine sunulmuştur. Kızılay'a (eski ismi Hilâl-ı Ahmer) ait arşiv ise bugünkü Kızılay bünyesinde tasnifi yapılmamış bir biçimde Kızılay Etimesgut Merkez Deposu'nda bulunmakta ve başvuru halinde araştırmacılara hizmet vermektedir. Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Riyaset-i Umumiyesi (Genel Başkanlığı) ile şubeleri, İstanbul ve Ankara Hükümetleri ile bağlı örgütleri, Uluslararası

Kızılhaç ve Anadolu'yu işgal eden ülkelerin ulusal kızılhaç örgütleri, kişi ve resmi olmayan kuruluşlarla yapılan yazışmalarla; hastane, dispanser ve yardım heyetlerince tutulan hasta protokol defterleri, istatistikler, bağış makbuzları ve sıhhi malzeme satın alımlarına ilişkin belgeler bulunmaktadır. Çok kötü durumda bulunan arşivin Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne devri için çalışmalar sürdürülmektedir.

c) Teşkilât-ı Mahsusa Arşivi : Bu ad altında bir teşkilât arşivi bulunmamaktadır. Bu teşkilat 1913'te Birinci Dünya Savaşı öncesinde kurulmuş olup, özellikle yurtdışında faaliyet göstermiştir. Teşkilâta ait evraka maalesef bugüne kadar ulaşılamamıştır. Evrakının bir kısmı Osmanlı Arşivi içinde, bir kısmı da ATASE Arşivi içinde bulunmaktadır. Araştırıcıların hizmetine açıktır.

ç) Erivan'daki Daşnaksutyun Arşivi : Ermenistan'da bu ad altında bir arşiv bulunmamaktadır. Ermenistan'da Ermenistan Millî Arşivi vardır ve bu arşivin sadece Ermenistan'ın yeni Cumhuriyet dönemine ait olan kısmı açıktır. Daşnak ve Rusya dönemi arşiv bölümleri kapalıdır. Arşivde Boston'daki Daşnak örgütünün belgelerinin bir kısmının fotokopilerinin olduğu sanılmaktadır.

d) Boston'daki Zoyan Enstitüsü Arşivi : Zoryan Enstitüsü Kanada'da Toronto'dadır. Enstitünün ABD'de Cambridge'de şubesi vardır. Boston'da, Zoryan Enstitüsü arşivi yerine Daşnaksutyun Arşivi bulunmaktadır. Bu arşivden, sadece soykırımı savunan Ermeniler (her Ermeniye bile açık değil) faydalanabilmektedir. Herhangi bir şekilde Türk araştırıcılar bu arşive sokulmamaktadır ve dolayısıyla kapalıdır.

e) Yunanistan Savaş Arşivi : Yunanistan Savaş Arşivi adıyla bir arşiv bulunmamaktadır. Bunun yerine Yunanistan Tarih ve Kütüphane Arşivi (Hellenic Library and Historical Archive) ile Tarih Arşivi (The Historical Archive) vardır. Bu arşivler ise araştırıcılara açıktır. İsteyen kimseler bu arşivde araştırma yapabilir.

Yukarıda sözü edilen arşivlerden açık olanlarda isteyen araştırmacılar araştırma yapabilmektedir. Dünyadaki hiçbir arşiv, resmi istekle belgelerin kopyalarını başka bir ülkeye göndermemektedir. Buna karşılık araştırıcılar istedikleri belgelerin mikrofilm, mikrofiş veya fotokopilerini alabilmektedirler. Aynı uygulamalar Türk arşivlerinde de geçerlidir. Buna karşılık Türk Tarih Kurumumuza gerekli destek sağlanmak suretiyle ilgili arşivlerden gerekli belgelerin kopyaları alınmıştır.

7/12032

2- Genelkurmay ATASE Arşivi araştırıcılara açıktır. Tasnifi henüz tamamlanmamıştır, fakat tasnif çalışmaları devam etmektedir. Kızılay Arşivi ise tasnif edilmemiş olmakla birlikte, araştırma talep edildiği takdirde izin verilmektedir. Teşkilât-ı Mahsusa Arşivi yoktur. Bununla ilgili belgelerden bazıları Osmanlı Arşivi'nde bulunmakta olup araştırıcılara açıktır. Teşkilâta ait bazı belgeler ise ATASE Arşivi'nde çeşitli fonlar içindedir.

3- Sadece Osmanlı Arşivinde 100 milyondan fazla belge mevcuttur. Bunlardan yaklaşık bir milyonu Ermenilerle ilgilidir ve her bir belge divanî, rik'a, talik gibi farklı yazı stillerinde yazılmıştır. Bu nedenle elektronik ortamda okutulması mümkün değildir. Kaldı ki araştırmacıların belgelerin aslından faydalanmayı tercih etmeleri nedeniyle, çeviri yapılmasının genelde bir faydası yoktur. Buna karşılık orijinal bulunan bazı belgeler ilgili arşivlerce faksimile biçimleri ve latin alfabesine çevirisiyle yayınlanmıştır ve yayınlanmaktadır.

4- Dünyadaki hiçbir bilim adamının bu türden yayın yapması mümkün değildir. Zira bilim adamları bu türden yayın yapmak yerine, belgelerin orijinallerinden faydalanmayı tercih ederler. Bu nedenle belgelerin çevirisinin yapılmasının bir anlamı olmayacaktır.